Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 303 ՈՒՐԲԱԹ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1885 (Ն. Տ.) 16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1885 30 ՐԷՊԻԻՎ ԷՎՎԷԼ 1302

40 ՓԱՐԱ

ԳԱՅՄԱՆԻՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 գրուշ։ Երկու անգամի համար 2 գրուշ է. աւելի անգամներու համար զեղչ տրամադրութիւն կրյայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԹՐԲԱԴՐԱՏՈՒՆ՝ Պալաթիա, Նորատունկեան խան։

Իսկ գաւառներէն հեռեւալ հասցէին՝

درعلیه غلطه ده خانده نورادونکیان

غزتهسی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	դրամագլուխ	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	Համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ցրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Ծանուցմունք կընդունուին

ԻՍԴԲՐՈՆ ԷՃԷՆՍԻ

գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՈՒՐԲԱԹ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵՔԻ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՆ ԳԱՂՈՒԱԾ

Մակեդոնիոյ խնդիրը կարեւորութիւն կը տանայ, ինչպէս Պուլկարիոյ, նոյնպէս Հելլէնաց և Յունաստանի մէջ։ Աթէնքէ կը հեռագրուի Եւրոպական լրագրաց. «Մէլանիկէ իմաց կը տրուի թէ 5,000 Յոյնք հոն ցոյց մ'ըրած են կառավարական պալատան առջեւ, բողոքելու համար Մակեդոնիոյ մասին Պուկարաց պահանջմանց դէմ, ինչպէս նաեւ այն սխալ վիճակագրութեանց դէմ որովք հաւատացնել կ'ուզուի թէ Պուլկարք մեծամասնութիւն են ի Մակեդոնիա և Յոյնք՝ փոքրամասնութիւն։ Այս դժգոհք փողոցներու մէջ շրջած են, համակրանաց աղաղակներ բառնալով ի նպաստ Վեհ. Սուլթանին և ի նպաստ Հելլէնութեան, և «Անկցի՛ն Պուլկարք» գոչելով։»

—Քոնկոյի Պետութեան կաղմութեան մասին Պերլինէ կը հեռագրուի յունուար 8 թուով թէ, արեւմտեան Ամերիկէի համանուն մեծ գետին եղերաց վրայ հաստատելի Պետութեան Սահմանադրութիւնը խմբագրած են գերմանացի և անգլիացի երեւելի իրաւագէտք, բրոֆէսոր Ան և Սըր Թրէյվըրս Թուիս, օժանդակութեամբ Քոնկոյի Միջազգային Ընկերակցութեան նախագահ Սդրաուս դնդապետի։ Դաղթային նոր Պետութեան Սահմանադրութիւնն սկզբամբ համաձայն է Անգլիացւոց գաղթային վարչութեան։ Պետութեան գլուխն է կառավարիչ մը, «Դուլա Պետութեան» (Շեֆ «Ֆէդրա») տիտղոսով։ Անոր իշխանութեան ներքեւ են երեք դեր-կառավարիչք, որք օգնականներ պիտի ունենան։ Իսկ վարչութեան վերին հսկողութեան կեդրոնը պիտի լինի Պրուսել։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Պելճիացւոց թագաւորն իւր ազգականներէ մին Դուլա պիտի անուանէ նոր Պետութեան։ Լէոբոլտ թագաւորն արդէն 25,000,000 ֆրանքի գումար մը ծախք ըրած է Քոնկոյի Ընկերակցութեան գործն յառաջ մղելու համար, և կը խոստանայ տարին 40,000 անգլ. ոսկւոյ եկամուտ մը կապել Նորահաստատ Պետութեան։

—Թուրքօ-Սերպական երկաթուղեաց միացման կէտն որոշելու համար Թուրքիոյ և Սերպիոյ կողմէ կարգուած պատուիրակք Վրանիա հասած և միացման կէտն վերջնապէս որոշած են, առանց դժուարութեան։ Ասիմ փաշա իմացուցած է զայս Սերպիոյ դեսպան Պ. Կրուիչի։

—Պելճիոյ և Հոլանտայի կառավարութիւնք որոշեր են հաստատել «ըՍտորին Երկրաց Դրական Ակադեմիա» մը, 40 անդամէ բաղկացեալ, որոյմէ 20ը Պելճիացի և 20ը Հոլանտացի։ («Ստորին Երկիրք», ինչպէս յայտնի է, հրբեմն այն անունն էր որ կը տրուէր Պելճիոյ և Հոլանտայի միացեալ թագաւորութեան)։

—Իտալացիք վաչտ մը հետեւակազօր, 6 թնդանօթ և մարտկոցաչէն զօրք կը ղրկեն՝ դրաւելու Ասապի երկիրը, Կարմիր ծովու ափերկեան եղերաց վրայ։ Պիանքի իտալացի գիտնական հետախոյզն հանդերձ երկու ընկերներով սպաննուած լինելով հապէշ կամ արաբ ցեղի մը կողմէ, որ Ասապայ երկրին ներսերը կը բնակի, կը կարծուի թէ Իտալացիք զինուորական զօրութիւն պիտի գործածեն վրէժ լուծելու յիշեալ ցեղէն։ Վերջապէս, ահա՛ «գաղթային» փոքրիկ «ձեռնարկ» մ'ալ, զոր կը սկսի Իտալիա։ Ո՛ գիտէ թէ վերջն ուր պիտի յանգի։ Ո՛ գիտէր մի քանի տարի առաջ թէ ո՛ւր պիտի յանգէին Ֆրանսայի փոքրիկ ձեռնարկներն ի Թունքին։

—Անգլիացիք խաղալով ու զբօսնելով կ'արշաւեն Սուանի անապատներէն ներս, և կ'երեւի թէ թողած են նեղոսի ուղին, որ երկայն պտոյտներ ունի։ Անապատի բնակիչք տեսնելով անգլիացի գեղեցիկ զինուորներն և խոշոր հեծելազօրներն, որք այնպէս յայտնուեցան կը վազցնեն հեծէն ուղտերն՝ ինչպէս անդլիական նժոյգները, սարսափահար եղած են, և նոր դաղափար մը ստացած են Մեծին Բրիտանիոյ մեծ զօրութեան վրայ։ Մէհտիի շատ մը կուսակիցներ, որք անապատի մէջէն կ'անցնէին Մէհտիին պարէն տանելու Մերավի կոչուած տեղէն, դերի ինկած են Անգլիացւոց ձեռք։ Շատ չանցած Լորտ Ուոլսլի քանի մը հազար զօրք պիտի ունենայ Շէնտի, ուստի կը յուսացուի չոգենաւով ուղղակի երթալ Խարդում։

—Դերմանիոյ Երեսփոխանաց ժողովն յունուար 10ի նստին մէջ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Պիսմարք իշխանին այն առաջարկութեան վրայ, որով կը խնդրէր 150,000 մարքի վարկ մը, քաղաքերելու համար գիտնական և աշխարհագրական-քաղաքական հետախուզութիւններն ի Կեդրոնական Ափրիկէ։

Ժողովոյ ելմտական յանձնախումբը կ'առաջարկէր յիշեալ դումարէն զեղչել 50,000 մարք։ Բայց յանձնախմբին տեղեկաբերը, Պ. Ֆոն Պունսէն, Յառաջադիմական Երեսփոխանաց պէս փափաքելով որ Իշխանին խնդրած այս վարկը շնորհուի, թոյլ կերպով պաշտպանեց զեղչման առաջարկը։

Պահպանողական Պ. Ֆոն Մասով կը պահանջէ որ վարկն ամբողջովին տրուի, և այս առթիւ կը պնդէ Պիզմարքը Իշխանին արտաքին աշխարհավարութեան դուռն մեծ յաղողութեան վրայ, և կը ցաւի որ դեկտ. 15ի նստին մէջ կրցաւ դանուիլ մեծամասնութիւն մը, որ կառավարական ծախսուց համար Իշխանին խնդրած մէկ փոքր վարկը մերժեց։

Յառաջադիմական Պ. Վիդ կը խնդրէ յանձնախմբի մը աւելի մանրամասն քննութեան յղել վարկի առաջարկութիւնք։

Կղերային-կաթոլիկ-կեդրոնական կուսակցութեան գլուխ Պ. Վինտհօրսդ կը յանդիմանէ զՊ. Մասով՝ ժողովոյն մէջ մուծանել ուզելուն համար յուզման այնպիսի միջոցներ որք ժողովէն դուրս ի գործ կը դրուին, և կը յանձնարարէ խնայութիւն, որովհետեւ գերմանական ազգը չի կրնար տոկալ նոր տուրքերու։ Ինք սկզբամբ հակառակ չէ գաղթային աշխարհավարութեան, բայց այն աշխարհավարութեան որ կարող է կաղմել պատշաճ բնակավայրեր գերմանացի գաղթականաց հաստատման համար, մինչ Անկրա-Բէքուէնա այս նպատակին համար չէ։ Ուստի, կը խնդրէ որ կառավարութիւնը մտադրեալ դաղթային ձեռնարկութեանց մասին բացատրութիւններ տայ յանձնախմբին, որպէս զի ըստ այնմ քուէարկուին խնդրուած վարկերը։

Պիզմարք իշխանը պատասխանեց թէ չի կրնար կանխաւ նշանակել ապագայ դաղթականութեանց անուններն. որովհետեւ ուրիշ ազգեր, որք հայտ աչօք չեն նայիր գերմանական գաղթականութեան շարժման, կրնան Դերմանիոյ առաջքն առնուլ։ Հարկ է փութալ։ Երկու տարիէ ի վեր Դերմանիոյ գաղթային բաղձանքներն ա՛յնպիսի զօրաւոր արձագանգ մը գտան ժողովրդեան մէջ, որ յուսալի է թէ Երեսփոխանաց ժողովն, իբրեւ թարգման հանրային կարծեաց, այժ պիտի տայ վարկի առաջարկութեան, քիչ մը աւելի մեծ դումար մը քուէարկելով։ Կառավարութիւնն այս 150,000 մարքը պիտի դործածէ նպաստելու գերմանական Աչխարհագրական ժողովոյն խուզարկութեանց։ Սպանիի պէս մարդոց յայտնութիւնք ցոյց տուին թէ ճամբաներ կրնային բացուիլ վաճառականութեան, երբ տէրութիւն մը կար խուզարկուաց ետեւ։ Պէտք է որ նիւթական միջոցներ ունենանք նոր երկիրներու մէջ եւս քննութիւններ կատարելու։ Եթէ Երեսփոխանութիւնը չնպաստէ այս նպատակին կատարման, գաղթային շարժումը պիտի դադրի. զի այս շարժումի կարելի չէ բայց եթէ երբ ոյժ կը դտնէ ազդային եռանդեամբ ու համակրութեամբ։

Պ. Վինտհօրսդ կը խնդրէ որ Իշխանը ներկայ դտնուի յանձնախմբին նիստերուն։ «Բայց, կը պատասխանէ Պիզմարք, եթէ այս պարոնայք չեն հաւատար ասոր արտասանած խօսքերուս, չը պիտի հաւատան նաեւ երբ իրենց խօսիմ յանձնախմբին մէջ իսկ։ Նախարարաց տեղն յանձնախմբին մէջ չէ, քանի որ յանձնաժողովը վերջնապէս դատաստան չարձակեր կառավարական առաջարկութեանց վրայ։ Ես ասա՛ եկայ՝ խնդնալ վիճակիս չնայելով՝ ամէն կարելի բացատրութիւններ տալու նպատակաւ։ Իշտ մեր դաղթային աշխարհավարութեան, և վառ պահելու համար ազգին եռանդը, կը խնդրեմ ըստ տիպողաբար որ խնդրած վարկերս քուէարկուին։

Պ. Պէօթիխերը կը ծանուցանէ ի դիմաց կառավարութեան թէ յանձնախմբին նոր բացատրութիւնք չեն կրնար տրուիլ։ Բանիկ բան չէ մնացած այս նիւթի վրայ։ Ուստի, եթէ ուզուի նորէն յանձնախմբին յղել խնդիրը, միայն ընդդիմութեան ոգւով կարելի է այսպէս վարուիլ։

Աղատական Պ. Ռիխդեր կը պատասխանէ. «Ուրեմն կառավարութիւնը մտադիր է կռուի բռնուիլ մեզ հետ»։ Պ. Ռիխդեր ի կարդ կը հրաւիրուի։

Պ. Պէօթիխերը, մինչեւ ցարդ այս նպատակաւ եղած ծախքերն յիշեցնելով, կ'ըսէ թէ կառավարութիւնն քան մեծի մասին նպաստած էր պարոնայր Լէնցի, Վիզմանի և Նախդիկալի խուզարկութեանց, որք այնչափ լաւ արդիւնք տուին և ուրիշ արդիւնաւոր խուզարկութեանց ուս պատճառ եղան։

Հակառակ այս կառավարական բացատրութեանց, Երեսփ. ժողովն 128ի դէմ 133 քուէով որոշեց նորէն յանձնախմբին յղել վարկի առաջարկը։

—Երէկի թղթարերով առնուած թերթեր կը ծանուցանեն թէ Սպանիոյ թագաւորը Մատրիտ ճամբայ ելած է յունուար 9ին, աչքէ անցուներու երկրաշարժէ վնասեալ վայրերն, և անձամբ նպաստ բաշխելու վնասեալ բնակչաց։ Ջեռնարկեալ հանդանակութիւնք ամէն ուրեք լաւ արդիւնք կուտան։

—Բոլմպոյոյ չորս Պետութեանց մէջ (Ամերիկա) յեղափոխութիւն ծագեցաւ։ Յեղափոխականք ի փախուստ դարձուցին կառավարական զօրքերը։ Կը վախցուի թէ ընդհանուր պատերազմ պիտի ծագի Ամերիկայի այս կէտին վրայ։

ԴԱՏԱՍՏԱՆ

ՏԻԿԻՆ ՔԼՈՎԻՍ ՀԻՒԼԻ

(Շարունակութիւն Հարցափորձութեան։)

Գալով Մորէնի և տիկին Լընորմանի դէմ բացած պատուոյ դատին, տիկին Քլովիս Հիւկ կը հաստատէ թէ իւր անմեղութիւն ակներեւ էր։ «Բայց Մորէն կ'ըսէր որ եթէ ինք դատապարտեցաւ, պատճառն այն էր որ ես (տիկին Քլովիս) Երեսփոխանի մը կինն էի, մինչ ինք համղուած էր որ Պ. Լընորման հիսիրահարս եղած էր իրօք. որովհետեւ ձեռնհաս անձեր հաստատեր են զայս իրողութիւն։ Ահա՛ Մորէնի այս չարախօսութեանց թուականէն սկսեալ է որ թղթատարական նողկալի քարտէններ ողողեցին մեր բնակարանը։»

Նախագահը կը յայտնէ թէ արդարեւ զՏիկին Քլովիս դրպարտող թղթատարական քարտէններն այնպիսի ամբարշտական պարունակութիւն մը ունին, որ անհնար է կարդալ մեծագոյն մասն։ Այս քարտէններու մէջ տիկին Քլովիսի դէմ ամեն տեսակ չարախօսութիւնք կ'ըսուին։ Ամեն բոլոր Ա. ՖՈՒՆԷՆ-ԿԱՆ մոլութիւններ կը վերագրուին Տիկին Քլովիսի։ Ամեն կողմէ կը ղրկուէր։ Պուշ-տիւ-Ռօն Նահանգէն կը դրուէր առ Պ. Քլովիս Հիւկ, և կը ստորագրուէր. «Նախկին սիրահար քու կընոջդ։» Ուրիշ մը կը դրէր. «Միրելի բարեկամ։ Ոստիկանութեան Վերատեսչութենէն արտօնութիւն ստացայ արգելքի տակ դնելու քու էգդ. կ'ուզե՞ս ազատիլ այդ փորձանք կնոջմէդ. խնայուր ինձ։» ևն. ևն։

(Զայրոյն ՈՒՆԻՊԷՐՍ ԴԷԼ։)

Տիկին Քլովիս Հիւկ կը յայտարարէ թէ զայրոյթէն բոլորովին ինքն իրմէ դուրս եկաւ ի լուր այս զրպարտանաց, որք կը կարդէր թէ ըստ մեծի մասին Մորէնի ուղղէն կը բխին։

Վերջացնելով, Տիկին Քլովիս ըսաւ.

«Ահա՛ ձեր առջեւ կամ, պարոնայք երդուեալք։ Կրնաք քննել, հետախուզել իմ բոլոր կեանքս. ոչինչ պիտի գտնէք ամօթալի, որ կարենայ վերագրուիլ ինձ։ Ես սպաննեցի զՄորէն զի նա փորձած էր կորզել ինձմէ, ընտանեաց մօրմէ մը, ինչ որ ամենէն նուիրական բանն է կնոջ մը համար, իմ պատիւս։ (Հառաչանքներ ՈՒՆԻՊԷՐՍՅ ԴԷԼ։)

Նախագահ. Բայց պատժական ատեանը գոհացում տուած էր ձեզ։ Եւ յետոյ, դուք իսկ չէ՞ք յայտարարած թէ Մորէն խստիւ պատժուած էր։

Ամբասանագիր. Այո՛, նոյն միջոցին որ բամբիր իսկ էի նորա պատժոյն ներումը խնդրել. զի կը կարծէի, ինք ալ այսպէս ըսած էր, թէ զիս չէր ճանչնար. թէ կը կարծէր որ կորուսեալ աղջիկ մ'էի ես, ինչպէս շատեր կան։ Բայց երբ իմացայ թէ կը շարունակէր զրպարտել զիս, երբ տեսայ թէ վճռաբեկութեան կը դիմէր, ուր կը պատրաստուէր վերսկսիլ իւր յիմարութիւնները, այլ ես չկրցայ համբերել։

Նախագահ. Այլ ինչ որ ըսէք, չպիտի կրնաք արդարացնել ձեր գործ։ Մարդկային կեանքը նուիրական է։

Ամբասանագիր. Անպարկեշտ մարդ մ'էր սպաննածս։

Նախագահ. Եթէ զայս սպանութիւն գործած լինէիք ձեզ դէմ ուղղեալ զրպարտութիւնը ըսելուդ պէս, խնդիրը բացատրութիւն կը վերցուէր։ Բայց տասն և հինգ ամի՛ս յետոյ, երբ արդէն դատական գոհացումներ ստացած էիք։

Տիկին Քլովիս անսպառելի շատախօսութեամբ մը կը բացատրէ թէ չէր կրնար չատանալ դատապարտութեամբ Մորէնի, որ չէր ուզած իսկ խոստովանիլ թէ իւր (տիկնոջ) մասին խարուած էր, և թէ իւր այս զրպարտութիւնը հիմ չունէին։ «Մորէն ըրաւ ինձ մեծագոյն չարիքը զոր հնար լինէր ընել պարկեշտ կնոջ մը։ Մինչեւ իսկ պատժական դատարանի վիճաբանութիւնները յետոյ, ո՞ՐչափՄարդիկ կան որ կ'ըսեն. «Դատնց կրակի ծուխ չկայ. բան մը պէտք է կենայ տիկին Քլովիսի դէմ ըսուած խօսքերուն տակ»։ Եւ դուք չէ՞ք հաւինար իմ զայրոյթիս պատճառը։ Դիտցէք սակայն որ ես աղջիկներու

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(130)(

ՕՐՈՐԴԻՆՆԵՐ ՏԻՐ ՊՈՒԱՆՈՎ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Լ.

— Վասն զի յոյր եմ, այնպէս չէ՞, հին ժա՛ք Կրունուլլ։ Արդ՝ գիտցիր որ ես Համլէթի, Մաքպէթի և Ռոմէոյի դերերն ալ խաղցած եմ...։ Ես թատերասրահի տախտակներուն վրայ ծնած եմ, կը հասկնա՞ս, և այնպիսի ծնողքէ, որք Հէյ-Մարքէթի թատերաբեմին վրայ խաղալու պատիւն ունեցած են մեծանուն Քինի հետ։ Մայրս Ցէստէմնայի դերը կատարած է և անուն անմահ պիտի մնայ։ Անունը...

Երբոր Անքին արտասանելու վրայ էր զիւր մեր անուն, որում Պ. Լըքոքը տագնապալից անհամբերութեամբ կ'սպասէր, դուռն յանկարծ բացուեցաւ։

Պ. Լըքոք՝ ետին դառնալով՝ դրան սեմին վրայ ոստիկան զինուոր մը կանգնած տեսաւ ապշութեամբ։

Ոստիկան զինուո՛ր մը, համագգեստն հագած, վերջոյրը խրսխատաբար դլուխը դրած, կամարն ուս ընդ առնուած, սուրը մէջքը։

Այս երեւոյթ քաղաքական չէր սուտ առեւտրական ուղեւորին համար։

Եւ սակայն չչփոթեցաւ, և սպասեց որ հանրային զօրութեան ներկայացուցիչը խօսի։

— Ողջոյն, բարեկա՛մք, ըսաւ քաղաքավար զինուորականք։ Կ'ուզեմ երկու խօսք ըսել Արիսթիտ Շալիմէ առնուանեալ անձին։

— Ես եմ, պատասխանեց Պ. Լըքոք ոտքի վրայ ելնելով։

— Լա՛ւ, հաճեցէք ուրեմն դուրս ելնել ու խօսակցիլ ինձ հետ։

Պ. Լըքոք մասնաւորապէս դժուարին պարագաներու մարդն էր։

Ի քթթել ական իւր խորհրդածութիւններն ըրաւ։ Դուշակեց որ Պ. Ֆուէնէոյ դնացեր ոստիկանութեան իմացուցեր էր թէ կասկածելի մարդ մը կը պտըտէր դաւառակին մէջ, և թէ հանրային բարեկարգութեան շահը կը պահանջէր քննել անոր անցագիրն և ինչպէս մարդ լինին հասկնալ։

Անցագրի մը ներկայացումն և իւր անձին վրայ տեղեկութիւն տալու հարկը բնաւ չէր շփոթեցներ զուստ Արիսթիտ Շալիմէ։

Իւր գործը կարդին էր, և կրնար պատշաճապէս պատասխանել ամեն դաւառական իշխանութեանց գործակալներու։

Բայց իրաց վիճակն ալ քաջ կը հասկնար։

Տարակոյս չկար որ Ֆուէնէոյ լրտեսած էր դայն նախընթաց իրիկուն, տեսած էր որ դաղտագողի կը խօսակցէր չըբջիկ փերեղակի մը հետ, զոր ցերեկը չճանչել կը ձեւացնէր, և արեւն հուրիզոնին վրայէն անհետացածին պէս՝ կ'երթար ամայի տեղ մը կը դտնէր։

Հայր Լըքոք կը վախնար որ այն չբջիկ փերեղակին հետ ունեցած յարաբերութեանց պատճառը կը հարցընէին իրեն։

Որովհետեւ ինքզինք առեւտրական ազնուապետութեան վերաբերեալ ուղեւոր կ'անուանէր, այդ յարաբերութիւնք տարօրինակ կը թուէին։

Ինչ և իցէ, մոռդուր հնազանդիլ միայն կը մնար իրեն։

— Պատրաստ եմ ձեր հրամանին, տանտպե՛տ, ըսաւ ոտքի վրայ ելնելով։

Կ'ուզէր որ ոստիկանին հետ խօսակցութիւնն Անքին առջեւ չլինէր։

Դժբաղդաբար Անքին ուղեց խառնուիլ իրեն բնաւ վերաբերութիւն չունեցող այս դործի։

— Ա՜, ա՜, գոչեց, կ'երեւի թէ քու երկրիդ դատական իշխանութեան հետ գործ ունիս, Շալիմէ՛ բարեկամ։ Պարտէիր Անգլիոյ հպատակութիւն ընդունիլ։ Անգլիոյ մէջ ոստիկանութեան զինուոր չկայ։

— Ցայտնի կը տեսնուի, ըսաւ ոստիկան զինուորը չորութեամբ։ Ֆրանսայի մէջ խենդերուն թոյլ չեն տար երկրէն դուրս ելնել։

Կ'երեւէր որ ոստիկան զինուորը մեծ յարգ չէր ընծայեր ջաղաց.քի բնակչին։

Անքին դէմքը ծամածռեց, և չկրնալով կամ չկրնալով պատասխանել խօսկոյն դարձաւ Ռոմբրն Ծէնքին և Ընկվաճառատան ներկայացուցչին։

— Հի՛ն Լասքար, դոչեց, մի՛ մոռնար իմ տասն տակառներս։ Երեք տարի տպառիկ։ Ստակդ կ'առնուս, որովհետեւ մինչեւ երեք տարի պիտի հարըստանամ։

Առ այժմ ինձ դարձուր կրունկներդ, և դնա բանը պառկէ։

Լըքոք հաղիւ կը զսպէր զիւր զայրոյթ։ Իւր մնացած բոլոր հարստութիւնը կուտար Անքինի մոր անունն իմանալու համար, և կ'ղդար որ ոչ ես ժամանակ էր այդ ապուշին հարցընելու։

Ուստի բաւ համարեցաւ պատասխանել.

— Անհոգ եղիր. այս իրիկուն պիտի դրեմ Լիվերբուլ, և փոխանակ տանի՝ տաներկու տակառ պիտի ստանաք։

Եւ ոստիկան զինուորին հետ դուրս ելաւ՝ քաղաքավարութեամբ ողջունելով զԱնդիացին, զոր՝ եթէ ձեռքէն դար՝ պատրաստ էր խեղդել։

Վարի սրահէն անցած միջոցին չիկահեր ծառային պատահեցաւ, որ արդէն նոր սան մը դրած էր կրակին վրայ՝ այն հաւանական պարագային համար, ուր տէրը շուտով ըմպէր քիչ մ'առաջ մատուցած պղպեղեալ բուռն դրոգը։

Անտարակոյս այս վայրենի կապկամարդ վեր ղրկած էր ոստիկանութեան զինուորն, և տխմարարար ծիծաղիլ սկսաւ երբոր իրեն երկու տակառ դինի պարգեւ խոստացող ուղեւորին անցնիլը տեսաւ ոստիկան զինուորի մը հսկողութեամբ։

Անճոռնի կենդանին կը սիրէր Բորթոյի դինին, բայց ուրիշի դժբաղդութիւնն առաւել ևս կը սիրէր։

Տէրն ու սպասաւորը կարծես ի միասին ապրելու համար ստեղծուած էին։

Պարտիզին ծայրը Լըքոք կանգ առաւ ու ըսաւ.

— Հաճեցէք այժմ, տանտպե՛տ, ըսել ինձ թէ ի՞նչ կ'ուզէք ինձմէ։ Ես դործի համա՛ր պտրտելու եկած եմ և իմ ժամանակս դրամ է։

Ոստիկան զինուորը թող տուաւ որ Պ. Լըքոք տանտպետ կոչէր զինք, թեւեւ պարզ զինուոր էր։ Դուցէ իսկ հաճոյք զդաց այս շողոքորթութենէն։ Բայց իւր պարտականութենէն զատ ուրիշ բան չէր ճանչեր, ուստի սիդալով մ'ըսաւ.

— Նախ ձեր անցագիրը ցոյց տուէք ինձ. յետոյ կը տեսնէք ձեր դործերն։

— Անցագի՛ր, վրաս չէ։

Եւ ճշմարիտ էր։ Պ. Լըքոք թեթեւապէս հագուած էր այս չբջադայութեան համար։ Անցագիրն իւր ուղեւորական արկղին մէջ թողած էր, և միայն Ռավբրնի վաճառատան ընթացիկ դնոց ցուցակն առած էր իւր վրայ։

— Ընել է թէ չէ՞ք ուզեր ցոյց տալ։

— Զուզել չէ բնաւ։ Ես թղթատարակիս մէջ այնպիսի թուղթեր ունիմ, որք լիովին կը հաստատեն իմ առեւտրական ուղեւորս մը լինիլս, և պատրաստ եմ ցուցնել ձեզ։

— Խնդիրն այդ չէ։ Մարդ մը կրրնայ առեւտրական ուղեւոր լինելով հանդերձ՝ չարադործ մը լինիլ։ Պարտիք հաստատել թէ ոստիկանութեան վերատեսչութեան արտօնութիւն ունիք աղատաբար շրջելու։

— Կը հաստատեմ այս իրիկուն Կըրան-Սէրֆի օթեւանին մէջ, ուր կը բնակիմ, և Պ. Պոնասոն պանդոկապետը կը վկայէ ինձ համար։

— Ինձ համար նշանակութիւն չունի Պոնասոնի վկայութիւնն, և չեմ կրնար մինչեւ իրիկուն սպասել։

— Բայց քանի որ կ'ըսեմ ձեզ թէ ունիմ անցագիր։ կրնաք թոյլ տալ ինձ որ պտոյտս կատարեմ։ Կարասիներս օթեւանին մէջ են, և ես զանոնք անդ թողու փափաք չունիմ։ Մի՛ վախնաք, ես քալելով չեմ վախչիր արտերուն մէջէն։

— Ես չեմ դիտեր ադոնք, և կը հրաւիրեմ ձեզ որ հետս դաք։

— Ո՞ւր,

— Սավինեի, և անտի դաւառակին գլխաւոր քաղաքն՝ եթէ չկրնաք ձեր յատկանշութիւնն արդարացնել։

Այս բացորոշ հրման վերջին ծայր դրդռեց զՊ. Լըքոք։

Իւր հետախուզական ուղեւորութեան ամենակարեւոր վայրկենին վրայ կուգար, և ինքզինք կը տեսնէր արդէն ձերբակալուած, քան և չորս ժամ բանտարկուած և պահականոցէ ի պահականոց Փարիզ տարուած։

Իւր ձեռնարկին այս անակնկալ վախճան՝ իւր որդւոյն մահն էր, և իւր զայրագին սրտմտութեան մէջ կը հարցընէր ինքնիրեն թէ լաւագոյն չէ՞ր լիներ փախչիլ։

Զօրեղ սրունք ունէր, և ոստիկան զինուորն իւր ծանր կօշիկներով չէր կրնար հասնիլ իւր ետեւէն։

Ուստի կրնար փախչիլ. բայց յետոյ ի՞նչ պիտի ընէր։ Փախուստէն յետոյ յաւիտեան չէր կրնար ոտք դնել այդ դաւառակի մէջ։

Այս տաղնապանոց մէջ Նախախնամութիւնն օդնութեան հասաւ իրեն։

Ցանկարծ չբջիկ փերեղակ մը տեսաւ որ փայտէ կամարջէն այն կողմ կ'անցնէր և խսկոյն ճանչեց։

Հաւատարիմ Բիէտուշն էր, որ դաւաղան ի ձեռին և ծրարն իւրաց հանդարտաքայլ կուդար դէպի ջաղացքին դուռը։

(Շարունակելի։)

մայր եմ, և թէ տան տարիներ յետոյ, կրնային անոնց դէմ քսել. «Ձեր մայր դէշ էր . . . .»։ Ո՛չ, անհնար էր ինձ ապրիլ այսպէս։ Եւ ի՞նչ բնելու էր այս քարտէսներ, զորս Թղթատարութիւնն հաւատարմապէս իմ ձեռքս կը հասցնէր՝ գայրոյթս վառ պահելու համար»։

Նախագահ. Բայց եթէ այդ քարտէսներ Մարէնէ չէին բիներ։

Անբաստան. Անոր էին, կամ անոր բարեկամներուն։

Նախագահ. Ժամանակ կայ սակայն ուր անպարկեշտ մարդ մ'իսկ ճշմարտութիւնը կ'ըսէ. այն է՝ մահուան անկողնոյն վրայ։ Արդ, Մարէն զօրութիւն ունեցաւ այս մասին իր մահուան անկողնոյն վրայ մի քանի բառեր գրելու, որովհետև կը բողոքէ թէ անմեղ էր ինք։ Քարտէսներն իւր գրով չեն։ Ի՞նչպէս կրնանք տարակուսիլ իւր վերջին յայտարարութեան անկեղծութեան վրայ։

Անբաստան. Եթէ իւր գիրը չեն, իւր բարեկամաց գիրը պէտք է լինին. մինչեւ որ ինձ ցոյց չտրուի այս նողկալի քարտէսներու հեղինակն, իրաւունք ունիմ այսպէս պնդելու։ (Զանազան ձայներ)։

Նախագահ. Եւ այս ամենը գուք գործեցիք դիտմամբ, կատարեալ պատրիւնութեամբ։ Վկայ մ'ըսած է. «Չեմ կարծեր որ հնար լինէր այդպիսի եղեռն մը գործել այդչափ անտարբեր դէմքով մը։»։

Անբաստանեալ. Ես երկար տեսնէ ի վեր անձիս տերը չէի։

Նախագահ. Այո՛, դիտեմ. հարցաքննութեան միջոցին բան է մինչեւ իսկ թէ անդուսպ կրքի մը իշխանութեան ներքեւ գործած էիք։

Անբաստանեալ. Այո՛, ճշմարիտ է։

Նախագահ. Բայց չկայ կիրք որ բանականութեամբ չկարենայ զսպուիլ։

(Բազմաձայնութիւններ սենեակին մէջեն.)

«Այլ ինչ որ լինի, այնպիսի վրէժխնդրութիւն մ'ի գործ դրիք որ սոսկալի տանջանքներ պատճառեց ձեր զոհին։ Ի՞նչ կը կարծէք. միթէ ձեր և Մորէնի տանջանաց միջեւ անհամեմատութիւն չի կա՞ր։ Ո՞վ ի ձէնչ աւելի տանջուեցաւ։

Անբաստանեալ. (Ազդուսպէս.) Ե՛ս, ես աւելի տանջուեցայ. իմ բարոյական չարչարանքներս ահռելի՛ եղան։ (Ցաւալի.)

Նախագահն ինչ ինչ երկրորդական հարցումներ եւս կ'ուղղէ առ Տիկին Բելլովիս Հիւկ։ Անբաստանեալ տիկինն իւր տուած բացատրութիւններեն մի քանին կրկնելով, կը վերջացնէ, յայտարարելով թէ զՄորէն ապաններուն համար խղճի խայթ չզգար բնաւ, թէեւ կը ցաւի որ զարնուելէն յետոյ հոգեվարքի երկար տեւեց։

Հարցաքննութիւն, որ շատ սրտայոյզ եղաւ, կէս օրէն երկուքուկէս ժամ յետոյ վերջացաւ, և նիստը միջոց մը դադրեցաւ։

(Մնացեալը վաղը)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՈՍՆ ԺՈՂՈՎՈՑ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆ

Ինչպէս որ ծանուցեր էինք, Կրօնական ժողովոյ Առնեանպետ Դեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան և անդամներէն Դեր. Սիմեոն Սէֆէրեան և Դեր. Մատթէոս Իզմիրլեան Սրբազաններն, Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Սրբազամ էֆէնտիի հետ երեկ Բ. Դուռն երթալով՝ Մեծ–Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի ներկայանալ խնդրելն։

Ն. Բարձրութիւնը դաւ յայտնելով պատգամաւորաց այս անսովոր և առանց կանխաւ իմացնելու գալուստն վրայ, որով յոյժ զարգանալ լինելով չէր կրնար ընդունիլ զանոնք նոյն ժամուն, յանձնարարեց իւր խորհրդականին որպէս զի պատգամաւորաց խնդրանքը լսելով երեն հաղորդէ։ Հետեւաբար պատգամաւորութիւնը խորհրդական էֆէնտիին հետ տեսակցելով՝ Տեղապահական Պայրուլթուին փութացման հարկն դգացուց և անոյ դատական պաշտօնատունը գնաց։

Լէվգաֆի նախարար Բ՝ամիկ փաշա, որ դատական և կրօնական գործոց նախարարի պաշտօնը կը վարէ առժամապէս, ընդունեց պատգամաւոր Սրբազաններն և խոստացաւ պէտք եղած ջանքն ընել խնդրուած Պայրուլթուին փութացման համար։

Երէկ իրիկուն, ուշ ժամանակ Բարձր. Մեծ–Եպարքոսին կողմէ պաշտօնատար մ'Ադդ. Պատրիարքարան գալով, Բարու Բէյհեսի Աբրահամ էֆէնտին մնաց և հրաւիրեց Բ. Դուռն երթալ և Ն. Բարձրութիւնը տեսնել։

Ուսումնական խորհրդոյ Լբ. Նիստը գումարեցաւ երեկ ի խորհրդարանն Դպրոցական Գլխաւոր Տեսչութեան Հանրային Դասաւանդութեան Տեսչութեան Հրամանաւ։ Ներկայ էին Գ. Գարագաշեան Բ. Դասի Տեսուչ, Գ. Գարագաշեան Գ. Դասի Տեսուչ, Գ. Գարագաշեան Գ. Դասի Տեսուչ, Գ. Գարագաշեան Գ

Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիտ)	64 3/8
» առանձն. (Բրիվիլեժիտ)	88 1/8
Տայրա Սանիտ	62 1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Բօչիլա)	87 1/2
Հունգարական պարտատոմսագիր 1877	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 55

Վիեննա, 15 Յունվար ժամ 10 վ. 30 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 20
Օսմանեան երկաթուղի	22

Բարիզ, 15 Յունվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 % քաց	109 62 1/2
» » 3 % քաց	79 55
Օսմանեան քոնսոլիտէ բացուեցաւ	16 22 1/2
» » գոցու. (գ. կ.)	16 22 1/2
» » 1865	57
» » 1869	50
» » 1873	44
Օսմանեան երկաթուղի	46 12 1/2
» Բեժիի բաժնեթուղթք	512 50
Պանք Օթոման	603 75
Դրեսի Լիոնէ	532 50
» Ֆոնսիէ (գ. կ.)	1320
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կոր.)	1247 50
Սուէզի ջրանցք	1835
Ռուսական 5 % 1877ի (գ. կ.)	99
Իտալական Ռանթի (գ. կ.)	97
Եգիպտական միացեալ գոց	327 50
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)	60 1/8
Բրիօրիթէ թիւրք	392 50
5% Հելլինական (գ. կ.)	344 37 1/2
Զէք Լոնդրայի վրայ	25 34

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Յունվար 15 ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթի, 4 1/2 %	109 67 1/2
Օսմանեան »	16 25
Եգիպտական միացեալ	327 50

ՄԵՏԷՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԼԻՆ

16 Յունվար (Ն. Տ.)

	ժ.	Վ.
Ցորենի արիգական (Առերեւոյթ)	7	24
Մուրաբ » »	4	57
Կէս օր (Մէջին ժամով)	12 ժ.	10 8
Կէս օր (ժամ ըստ Տանցոց)	6	56
Ցորեան Լուսնի (Առերեւոյթ)	Ա. 7	1
Մուրաբ » »	Ե. 5	20

Երեւան Լուսնի Ն. Լ. Յունվար 16 ին

Աստուածան ժամ 10.33 ին

Հէրդ մէթր.

Ցանրաչափ (Ցովու երես)	769	2
Ջերմաչափ	5	0
Նուազագոյն ստորեան	4	3
Բարձրագոյն » » իրիկուան	10	9
Խոնաւութիւն %	84	
Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու մէջտեղին հաստրդրդ մէթր	0	

Ուղղութիւն հողմոյ. — Հիւսիս տկար։

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15Ի ՎԻՃԱԿԸ

Հովը Հիւսիսի կողմէն կը փչէ թեթեւ կերպով Մեջերկրական վրայ, բաւական զօրաւոր Հարաւէն Ադրիական վրայ, խիստ տկար Արշիպելագոսի և Դարդանելի վրայ, Հիւսիս զօրաւոր՝ ի Վառնա, բաւական զօրաւոր յԱթէնս։

Բարեխառնութիւնն է 4 աստիճան զրկեն վար ի Վիեննա, 3 աստիճան ի Փարիզ, 5 աստիճան յԱթէնս, 6 աստիճան ի Բեռլրպուրկ։

Պարոնայք Ճ. Վ. Ուիթոլ և ընկերութիւն յառաջիկայ ապրիլ 1 էն սկսեալ չափաւոր գնով վարձու կուտան իրենց այժմեան խանն (իրենց գրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 3 սենեակներ առաջին յարկի։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՒԼ

Պոլիս, Պահչէ-գարու, Լօմէր է-ֆէնտի խանին դիմաց։

ԱԶԳ

Բողէրթ Թոլէնի բրոֆէսսոր պերճախօս Յակոբոս էֆէնտի Ճէմիլեան յառաջիկայ յունուար 6/18րդ Պենդեան կիրակէին առաւօտեան ժամը 3ին պիտի քարոզէ Պոլսոյ Հայ Աւետարանականաց ի Լանկա ժողովարանը։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՎԻԶԻՐ–ԲԷՕԲՐԻՒ, 20 Դեկտ. 84

Ազգիս անկուգական բարերար երջանկայիշատակ Տ. Տ. Ներսէս Սրբազան Պարիարք Հօր տխրաւէտ մահուան գոյժն աննկարագրելի տխրութեամբ համակեց քաղաքիս ամբողջ Հայ հասարակութիւնը։ Հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ նոյեմբեր 25 կիրակի օր Մ. Դէորդ եկեղեցւոյ մէջ՝ ուր խռնեալ էին ամբողջ Հայ հասարակութիւնը։ զնի հոգեհանգստեան՝ դըպրոցիս տեսուչ Մեծ. Մ. Վարդերէս էֆէնտի Մերուկեան սրտառուչ դամբանական մը խօսեցաւ՝ որ յարատեւ շարժեց բոլոր ներկայ ժողովուրդը։

—Դեր. Թօլտամեան նոյեմբեր 14ին այսր ժամանեց վերջ տալու այն դժբաղդութեանց ու երկպառակութեանց՝ որը ծագումառած էին Տ. Ադամ քահանայի ի գործ դրած կրօնային անլուր բռնաբարութիւններէն։ Դեր. Առաջնորդ Մ. Հայրն յիշեալ քահանայի վերայ եղած ծանր ամբաստանութիւնները քննելով, կենդանի վկայութեամբ հաստատուեցան այն բոլոր ամբաստանութիւնները. հուսկ ուրեմն Դեր. Առաջնորդը հրամայեց Ադամ քահանայի երիտասարդաբար ի վանս Մարդուանու, և այժմ անդ կը գտնուի։ Այս քահանայն առաջին անգամ չէ որ այսպիսի ապաշխարանաց կ'ենթարկուի, այլ չորրորդ անգամն է նմանօրինակ ապաշխարանաց ենթարկուիլն. այս առթիւ ժողովրդեան միակ բաղձանքն է միանգամ ընդ միշտ չտեսնել նորա երեսն, որպէս զի մի՛ դուցէ դարձեալ դալով ի գործ դնէ իւր չահատակութիւններն և առիթ լինի ազգային երկպառակութեանց և անհամաձայնութեանց։

—Տեղւոյս եկեղեցին և դպրոցը սեպհական կալուածներ չունենալով՝ Դեր. Առաջնորդ հայրն երկսեռ վարժարանի համար հանգանակութեան ձեռնարկեց որ մինչեւ 50 օսմ. ոսկւոյ հասած է. բայց գժբաղդաբար գրուող ազգայիներէն շատեր չեն ուզեր վճարել իրենց բաժին, և այս ալ իրենց տգիտութեան կը վերագրենք, զի դեռ չեն ղգացած գիտութեան և դաստիարակութեան օգտակարութիւնն և ազգի մը յառաջադիմութեան և լուսաւորութեան էական պայմանը սոյն երկու համընթաց տարերց գոն։ Դեր. Թօլտամեան 15 աւուր չափ աստ մնալէ վերջ մեկնեցաւ Յամասիա՝ և այժմ կը գտնուի ի Մարզուան։

—Տեղւոյս «Արագած» անուն ընկերութիւնն իւր առաջին տարւոյ շրջանը լրացուցած լինելով, ըստ օրինի երկրորդ տարւոյ դիմանական ընտրութիւնը կատարեց. 1884 դեկտ. 2ին ևս շքեղապէս տօնուեցաւ սոյն Ընկերութեան առաջին տարեդարձն ի մեծ սբրահն ազգային վարժարանի. սոյն ընկերութիւն որ այժմ դրամագլուխ և շահ ունի 70 ոսկւոյ համեստ գումար մը, պիտի շարունակէ մինչեւ վեց տարի. գոյացեալ շահին հարիւրին տասը պիտի յատկանայ մասնաւոր վարժարանի մը բացման՝ տեղւոյս աղքատիկ աղաքները ձրիապէս կրթելու բարի նպատակաւ։

Նաև ներկայէս երեք ամիս առաջ Ընթերցասիրաց անուն ընկերութիւն մը հաստատուած է ազգային վարժարանի աշակերտաց մէջ. նպատակն է թանգարան մը հաստատել վարժարանի մէջ և ճոխացնել զայն ընտիր մատենադրովք, վիպասանութեամբք և կարեւոր լրագրօք։

Ցարատեւութիւն և յաջողութիւն կը մաղթենք սոյն երկու բարեգործական Ընկերութեանց՝ որք եթէ անողոքոդ մնան իրենց՝ նպատակին մէջ և քաջապէս դիմադրեն այն ամեն դժուարութեանց ու խոչընդոտներու՝ որոց պիտի բաղխին անշուշտ մերթ ընդ մերթ, յայնժամ պիտի կրնան տեղւոյս իրական մեծ ծառայութիւն մը մատուցած լինիլ և կրթական գործին զարկ մի ևս տալ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՄԵՐՎԻ ՆՈՒԱՃՈՒՄԸ

Ռուսաց Կայսերական–աշխարհագրական ընկերութեան գործադիր անդամ Պ. Մ. Լէսսար ընկերութեան դեկտեմբեր 5ի նստի մէջ Մերվի և Աֆղանիստանի սահմանակից թիւրքմէն ցեղերուն դիրքին վրայով խիստ հետաքրքիր տեղեկութիւններ առաւ։ Այդ տեղեկութիւնները կը քաղենք «Պրավիտ. Վեստնիկ» լրագրէն։

Մերվի Ոմպոխի բնակիչներու մեծամասնութիւնը Կէօք–Թէփէի յարձակումէն և առումէն յետոյ կատարելապէս հասկըցաւ որ նախկին դրութեան շարունակութիւնը այլեւս անհնարին է. այս համոզումը այն ժամանակ առաւել հաստատեցաւ երբ Մերվի խաները թագաղրութեան առթիւ Մոսկուա եկան։ Ինչպէս խաները, նոյնպէս և ժողովրդեան մեծամասնութիւնը համոզուեցան որ Ռուսիոյ հետ պատերազմի բռնուելու անկարող են։ Զնայելով այս խաղաղասիրական միտքերուն՝ Մերվի մէջ տակաւին կը գտնուին մի քանի հարիւր աւազակներ, որոնք շրջակայ Ոմպոխներու մէջ կը շարունակէին յանչախութիւն և աւազակութիւն ի գործ դնել։ Ընդհանրապէս Արեւելեան բոլոր ցեղերու բնական յատկութիւնն է որ ապատակութեան իւրաքանչիւր դէպքը ամբողջ Ոմպոխը կը յուզէ։ 1883 թուականի ամառը երբ ապատակիչ արշաւանքները սկսան, ամբողջ Ոմպոխը յուզուեցաւ և վերջապէս երբ աշնան ապատակութիւնները բազմապատկեցան, Ոմպոխի խաղաղ բնակիչները դիմեցին Ասխաբադ՝ յայտնելու որ Մերվի ամեն կողմերէն հրամաններ եկած են։ Մինչեւ իսկ Ոմպոխի մէջ անմտադ ապրիլ կարելի չէր. մէկ խօսքով կատարեալ անիշխանութիւն կը տիրէր։ Այս ամեն պարագաներն խաղաղ բնակիչներն հարկադրեցին մի ելք փնտուել այդ անտանելի դրութենէն ազատելու համար։ Ոմանք պատրաստուեցան գաղթել, իսկ միւսները դնալով Ասխաբադ՝ Հին Սարախսի և Քարա–Բէնդի շրջակայքը բնակելու համար թոյլտուութիւն խնդրեցին։ Շրջակայ դիւղերէն յամախ գանգատներ կը տեղային Ասխաբադ՝ դամ քան զդամ բարնապատերազմող ապատակութեանց վերաբերմամբ։ Երբ 1883 թուականի նոյեմբերի մէջ զորաց առանձին դունդ մը ուղարկուեցաւ Քարա–Բէնդ, այս պարագայն իւր ազդեցութիւնը ունեցաւ, այն է Մերվի խաղաղասէր կուսակցութիւնը առանձին պատրաստութեամբ իւր բարեկամական դիրքն ցուցնելու համար։ Զնայելով այս խաղաղասիրական միտքերուն՝ Մերվի մէջ տակաւին կը գտնուին մի քանի հարիւր աւազակներ, որոնք շրջակայ Ոմպոխներու մէջ կը շարունակէին յանչախութիւն և աւազակութիւն ի գործ դնել։ Ընդհանրապէս Արեւելեան բոլոր ցեղերու բնական յատկութիւնն է որ ապատակութեան իւրաքանչիւր դէպքը ամբողջ Ոմպոխը կը յուզէ։ 1883 թուականի ամառը երբ ապատակիչ արշաւանքները սկսան, ամբողջ Ոմպոխը յուզուեցաւ և վերջապէս երբ աշնան ապատակութիւնները բազմապատկեցան, Ոմպոխի խաղաղ բնակիչները դիմեցին Ասխաբադ՝ յայտնելու որ Մերվի ամեն կողմերէն հրամաններ եղած են։ Մինչեւ իսկ Ոմպոխի մէջ անմտադ ապրիլ կարելի չէր. մէկ խօսքով կատարեալ անիշխանութիւն կը տիրէր։ Այս ամեն պարագաները

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 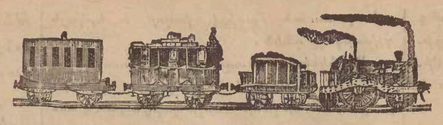 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ—(Սկսեալ 1 Հոկտեմբեր 1883 մինչև յետոյ տնօրինութիւն)

ԳԻՇ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՊՈԼԻՍ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Կէս. Թ. 121 Ճանբ. Ա.ա.	Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնումը	7 45	
Գուտ—գարու	7 27	
Եէսոր—գուլէ	7 41	
Մագրիգիւղ	8	
Ա.յսթէֆանոս	8 14	
Փիւշլիք — Զէյքմէճէ	8 26	
Աբարթա—գուլէ	9 42	
Հասրաքէոյ	9 49	
Զաթալճա	10 35	
Գապաքճէ ժամանումը	11 7	
մեկնումը	11 17	
Սիճէքլի	12 20	
Զէյբէքճէյ ժամ.	1 4	
մեկ.	1 34	
Զորլու ժամ.	2 23	
մեկ.	2 33	
Մուրաթլը — Քէօրէքլի	3 27	
Սէֆիլէր—Զիֆթիլիք	4 2	
Լիւլէ—Պուրկազ	4 45	
Պապա—Իպլի	5 30	
Բայլո—քէյ	6 47	
Ուզունն—Քէօպրիւ	7 45	
Գուլէյլի—Պուրկազ ժմ.	7 38	
մկ.	7 58	
Ուրլի	8 24	
Ադրիանոպոլիս ժամ	9 14	
Երեկոյ		

ԳԻՇ Ա. ՊՈԼԻՍ—ՍԱՄԱՄՊԼԻՑ

Կառախումբ Սամամպէյէն մեկնող	Կէս. Թ. 121 Ճանբ. Ա.ա.	Ժ. Վ.
Սամամպէյ մեկ.	6 7	
Թամթար Բազարճիք ժմ.	6 41	
մկ.	6 51	
Փիլիպէ ժամ.	8 4	
մեկ.	8 29	
Դամիտիցա	9 2	
Բաքայլը	9 47	
Եէնի Սահալլէ	10 35	
Հասրաքէոյ—Գազանճիք	11 55	
Թրքնօվա ժամ.	12 43	
մեկ.	1 23	
Հարմանլը	2 11	
Մուսթաֆա—փաշա	3 22	
Գասրքէոյ	4 8	
Ադրիանոպոլիս ...ժամ.	4 54	
Երեկոյ		

ԳԻՇ ԳՈՒԼԷՅԼԻ—ՊՈՒՐԿԱԶ—ՏԻՏԻ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Տէտե Աղաճէն մեկնող	Կէս. Թ. 222 Ճանբ. Ա.ա.	Ժ. Վ.
222 Թիւ—կոտրեալ ամիսներն երէքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթի օրերը կը բանի։		
Տէտե—Աղաճ մեկ.	12 14	
Ֆէրրէ	1 54	
Պիտիկլի	3 20	
Սուփլի	4 23	
Տիմիթօքա	5 42	
Գուլէյլի—Պուրկազ ժմ.	6 17	
Երեկոյ		
2 Թիւ կառախմբին հետ կը հաղորդակցի։		

Կառախումբ Ադրիանուպոլսէն մեկնող	Կէս. Թ. 221 Ճանբ. Ա.ա.	Ժ. Վ.
221 Թիւ—կոտրեալ ամիսներն երէքշաբթի, շաբաթի և ուրբաթի օրերը կը բանի։		
Գուլէյլի—Պուրկազ մեկ.	8 52	
Տիմիթօքա	9 37	
Պիտիկլի	11 2	
Սուփլի	12 10	
Ֆէրրէ	1 21	
Տէտե—Աղաճ ...ժամ.	2 28	
Երեկոյ		
2 Թիւ կառախմբին հետ կը հաղորդակցի։		

ԳԻՇ ՎԱՌՆՈՒ—ՌՈՒՍՃՈՒՔ

1884 Մայիս 20էն սկսեալ

Կառախումբ Վառնայէն մեկնող	Կէս. Թ. 402 Թղթատարք Ա.ա.	Ժ. Վ.	Ա.ա.	Ժ. Վ.
				6 30
Վարնա (Պիւֆէ) ...մեկ.	6 59			7
Կիւպէճէ	7 49			7 50
Բրատատ	8 36			8 39
Շումլա—Թոատ	9 28			9 48
Շէյթանճիք (Պիւֆէ)	10 32			10 33
Ղազգիրատ	10 8			11 9
Ռատենիցա	11 57			13 58
Զէրնավոտա	12 28			12 13
Ռուսճուք (Պիւֆէ) ժմ.	1 5			
Երեկոյ	Երեկոյ			

ԳԻՇ ՌՈՒՍՃՈՒՔ—ՎԱՌՆԱ

Կառախումբ Ռուսճուքէն մեկնող	Կէս. Թ. 421 Ճանբ. Ա.ա.	Ժ. Վ.	Ա.ա.	Ժ. Վ.
Ռուսճուք ...մեկ.				8 52
Զէրնավոտա	9 30			9 33
Ռատենիցա	10 9			10 10
Ղազգիրատ	11 9			11 10
Բրատատ	11 50			11 51
Շէյթանճիք	12 31			12 49
Շումլա—Թոատ	1 35			1 38
Բրատատ	2 26			2 27
Կիւպէճէ	3 19			3 20
Վարնա ...ժամ.	3 48			
Երեկոյ				

ԳԻՇ ՍԼԻԱՆԻՈ—ԻՍՄԻՐԻՈ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Սէլիմիէյէն մեկնող	Կէս. Թ. 522 Ճանբ. Ա.ա.	Ժ. Վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ...մեկ.	6 40	
Թօրալա	7 8	
Ալմաթօվօ	8 35	
Քարասու	9 9	
Դիւմէնճէ (Հալթ)	9 23	
Կէօրլէյլի	10 27	
Իրմէօվօ	11 25	
Պիթրոմիցա (Հալթ)	11 42	
Կէս օր		
Տեմիրգարու (Պիւֆէ) ժմ.	12 31	
մկ.	12 56	
Քրիսթօյադ	2 4	
Վ. Էնէնճանօ—Կրատիրք	3 7	
Քէօրրիւլիւ	4 30	
Ջէյնէկլօ	5 38	
Երեկոյ		
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	6 34	

Կառախումբ Միթրօվիցայէն մեկնող	Կէս. Թ. 621 Ճանբ. Ա.ա.	Ժ. Վ.
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	8 55	
Թ. Իշլիմնա	10 11	
Լիւիպիան	11 45	
Գրադաշտիա	12 46	
Երեկոյ		
Կէս. Թ. 52 Ճանբ. Ա.ա.	Ժ. Վ.	
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մկ.	6 9	
Ջէյնէկլօ	7 27	
Քէօրրիւլիւ	8 48	
Վ. Էնէնճանօ—Կրատիրք	10 46	
Քրիսթօյադ	11 4	
Կէս օր		
Տեմիրգարու (Պիւֆէ) ժմ.	12 7	
մկ.	12 22	
Պիթրոմիցա	1 29	
Մրկոպէ	1 41	
Կէօրլէյլի	2 40	
Դիւմէնճէ	3 40	
Քարասու	3 54	
Ալմաթօվօ	4 28	
Թօրալա	5 22	
Երեկոյ		
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ...ժմ.	6	

Կառախումբ Սէլանիկէն մեկնող	Կէս. Թ. 401 Թղթատարք Ա.ա.	Ժ. Վ.	Ա.ա.	Ժ. Վ.
				7 55
Սէլանիկ մեկ.	8 44			8 49
Կիւպէճէ	9 41			9 43
Բրատատ	10 56			11 10
Շումլա—Թոատ	12 3			12 6
Շէյթանճիք (Պիւֆէ)	12 57			1 27
Ղազգիրատ	2 21			2 35
Բրատատ	3 36			4 41
Կիւպէճէ	4 48			3 50
Վարնա ...ժամ.	5 28			Երեկոյ

Կամուրջ Գալատայի Գիւղ Գիւղ Գիւղ